

(ISSN: 2587-0238)

Saki, Ü. & Özdemir, A. (2023). Examining the Effect of Life Skills on Achievement Motivation of 15-18 Age Group Handball Players By Structural Equation Modeling, *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 8(21), 546-571.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijetsar.578>

Article Type (Makale Türü): Research Article

EXAMINING THE EFFECT OF LIFE SKILLS ON ACHIEVEMENT MOTIVATION OF 15-18 AGE GROUP HANDBALL PLAYERS BY STRUCTURAL EQUATION MODELING

Ünal SAKİ

Dr., Ağrı İbrahim Çeçen University, Ağrı, Turkey, usaki@agri.edu.tr
ORCID: 0000-0003-4913-0693

Adem ÖZDEMİR

Dr., Ağrı İbrahim Çeçen University, Ağrı, Turkey, aozdemir@agri.edu.tr
ORCID: 0000-0003-3127-6846

Received: 27.11.2022

Accepted: 16.02.2023

Published: 05.03.2023

ABSTRACT

This study aims to examine the effect of life skills on achievement motivation in 15-18 age group handball players using the structural equation model. The sample of the study consists of 243 handball players (78 women, 165 men, age average = 16.08 years, SD = 01.08) who participated in the youth handball semi-finals organized by the Presidency of the School Sports Federation in the provinces of Antalya and Erzincan in the 2021-2022 academic year. The Effect of Sports on Life Skills Scale adapted to Turkish by Aak and Düz (2018) and the Scale for Achievement Motivation in Sports adapted to Turkish by Tiryaki and Gödelek (1997) was used to collect the study data. The hypothesis model tested using path analysis showed a perfect fit for the data. The results of the study show that the relationships between time management, teamwork, social and emotional skills, and goal setting are related to the direct and indirect effects of the motivations to power, approach success and avoid failure. It has been detected that time management (B=0.340, p=0.000), teamwork (B=0.202, p=0.006), social (B=0.196, p=0.010) and emotional skills (B=0.159, p=0.031) are positively correlated with the motivation to show power, negatively correlated with the motives of goal setting, showing power (B=-0.163, p=0.022) and avoiding failure (B=-0.280, p=0.00), and positively correlated with the motive of becoming successful (B=0.34, p=0.000). This situation shows that the athletes should be aware of the role of the life skills that the handball branch brings to them, potentially influencing their motivation to compete. In general, material and moral measures can be taken to ensure the development of life skills of handball players at the secondary education level in the triangle of family, school and club, and their performances can be carried to higher levels by increasing their motivation for the competition.

Keywords: Sports, skill, success, motivation.

INTRODUCTION

Young people face many physical, social and psychological problems and stress during their adolescence. To overcome these difficulties and find solutions, they must have versatile life skills that aim to acquire competencies in different life environments (Gould & Carson, 2010). Life skills consist of primary skills that help young people provide accurate solutions and make wise decisions in the future after reaching a certain level of maturity (Gümüšoğlu & Küçük, 2019). Life skills, which are at the centre of many studies in national and international literature, mean that the individual has the qualities needed to actively maintain his/her existence in the period of change and development throughout his/her life (Kolburan & Tosun, 2011). And they are also necessary to respond to the demands and needs of daily life (Hodge & Danish, 1999) For this reason, it has become an expected outcome that young people need to have life skills in many areas so that they can adapt to the ever-changing conditions of life and the conflicts that time brings at a fluid pace and succeed. (Gould & Carson, 2010). In reviewing the literature, it appears that young people can develop life skills more quickly than they should with the help of sports (Larson, 2000). Such life skills are important as young people are seen to utilize the life skills they acquire through sport in other areas of life such as education, work and personal relationships (Steptoe & Wardle, 2017). Furthermore, life skills that gain momentum through sports are shown to play a significant role in young people's physical, social and mental progress (Jones, Dunn, Holt, Sullivan & Bloom, 2011; Sarı & Bozdağ, 2021). For example, if these skills can be transferred to other areas of a person's life, they can help young people avoid habits that harm human life, such as drug, alcohol and all kinds of drug addiction, and contribute to their healthy development (Botvin & Griffin, 2004).

Since life skills are related to scientific success, sports and training efficiency, mental well-being, professional performance and success, they are of great importance to individuals' lives (Açak & Düz, 2018). In this respect, motivation on the road to success in sports is defined as a psychological phenomenon that affects individuals in sports activities to reach the desired performance level in line with their goals, taking into account their needs and emotions (Lawrence, 1996), as well as the athlete's idea of resisting defeat, fulfilling the given responsibility and unforeseen circumstances (Cox, 1990). Athletes, in general, increase their expectations for the future by aiming to reach the desired level or peak their performance in the sportive activities they spend time on (Dirmen, 2014). It can be said that the questions of why the athlete participates in the event, why he/she tries so hard for tiring works and why he/she extends this situation for such a long period of time (Abakay & Kuru, 2010) reveal the role of motivation for success in sports in the acquisition of life skills. In this context, it may be important to determine the effect of the athletes' branch on their life skills and whether this effect improves their motivation in the game on the axis of success and to contribute to the literature in terms of guiding practitioners and researchers. Based on these considerations, the purpose of our study is to examine the effect of life skills of handball players aged 15-18 years on their achievement motivation.

METHOD

Structural equation modeling (SEM) was used in the study to fully actualize the conditions presented. SEM is a combination of multiple regression, factor analysis, and path analysis (Hair et al., 1995; Kaplan, 2008; Schumacker & Lomax, 2010; Tabachnick & Fidell, 2013). It consists of factor analysis in terms of including latent variables defined by observed variables (Kahn, 2006; Tabachnick & Fidell, 2013), path analysis by using paths created by basing the relationship between independent and dependent variables on the theoretical framework (Schumacker & Lomax, 2010), and multiple regression analysis in terms of examining the relationship between variables as causality (Tabachnick & Fidell, 2013). The following hypotheses were tested in the model.

"H1: Life skills of handball players affect their achievement motivation."

"H2: Time management affects power motivation, to be successful, to avoid failure."

"H3: Communication affects power motivation, to be successful, to avoid failure."

"H4: Leadership affects power motivation, to be successful, to avoid failure."

"H5: Teamwork affects power motivation, to be successful, to avoid failure."

"H6: Social skills affect power motivation, to be successful, to avoid failure."

"H7: Emotional skills affect power motivation, to be successful, to avoid failure."

"H8: Goal setting affects power motivation, to be successful, to avoid failure."

Data Collection Tools

In the study, we used personal information form, the scale for the effect of sports on life skills and the scale for achievement motivation in sports.

Personal Information Form; In order to determine the demographic characteristics of handball players, gender, age, nationality level achievement questions.

Life Skills Scale for Sports; 31-item 5-point Likert type Scale For the Effect of Sports on Life Skills was created by Aak & Düz (2018) by compiling the 43-item "Life Skills Scale for Sports" developed by Cronin and Allen in 2017. The scale consists of sub-dimensions of time management, communication, leadership, teamwork, social skills, emotional skills and goal setting. The lowest score that can be obtained from the scale is 31 and the highest score is 155. In addition, the minimum score in the time management, communication, social skills, emotional skills and goal setting sub-dimensions of the scale is 4 and the maximum score is 20, while the minimum score in the leadership sub-dimension is 5 and the maximum score is 25, and the minimum score in the teamwork sub-dimension is 6 and the maximum score is 30. In this study, the Cronbach's alpha reliability coefficient of the scale of the effect of sport on life skills was found to be .96.

Scale for Achievement motivation in Sports; The original version of the Scale for Achievement motivation in Sports was developed by Willis (1982) and it was adapted to Turkish language by Tiryaki & Gödelek (1997). In the sub-dimensions of the scale, it consists of 40 items and 3 sub-dimensions that are power motive (POW), motive

to approach success (MAS) and motive to avoid failure (MAF), and a 5-point Likert type scale was used (Tiryaki & Gödelek, 1997). The lowest score that can be obtained from the scale is 40 and the highest score is 200. In addition, the lowest score that can be obtained from the motive to show power sub-dimension of the scale is 12 and the highest score is 60, while the lowest score in the motive to succeed is 17 and the highest score is 85, and the lowest score in the motive to avoid failure is 11 and the highest score is 55. In this study, the Cronbach's alpha reliability coefficient of the sport achievement motivation scale was calculated as .92.

Research Publication Ethics

The Ethics Committee of the Graduate School of Ağrı İbrahim Çeçen University, by decision dated 08/11/2022 and number 242, has decided that it is ethically appropriate.

Data Analysis

In this study, gender, age and national success were determined as independent variables in handball players aged 15-18 years, and their descriptive statistics, percentages, and frequencies were reported in tables. The normality of the distribution of the sub-dimension scores of the scale for the effect of sports on life skills and the scores of the scale for achievement motivation in sports in handball players aged 15-18 years was examined using the coefficients for skewness and kurtosis. The internal consistency coefficients of the scales in the study were determined by a Cronbach alpha reliability analysis. Structural equation modeling was used in the study to determine the life skills and achievement motivations of the athletes and their effect in relation to the sub-dimensions. Structural equation modeling was analyzed using the package program SPSS AMOS version 22.0.

FINDINGS

Frequency distributions were used in the study to analyze the data on demographic variables, and structural equation modeling was used to test the hypotheses generated between the scales for the effect of sports on life skills and motive to approach success in sport and their sub-dimensions. The variables of gender, age and national success are shown in the following tables.

Table 1. Frequency and Percentage Distributions Regarding Demographic Information of Participants

Gender	n	%	National Success	n	%
Female	78	32.1	Yes	156	64.2
Male	165	67.9	No	87	35.8
Total	243	100.0	Total	243	100.0

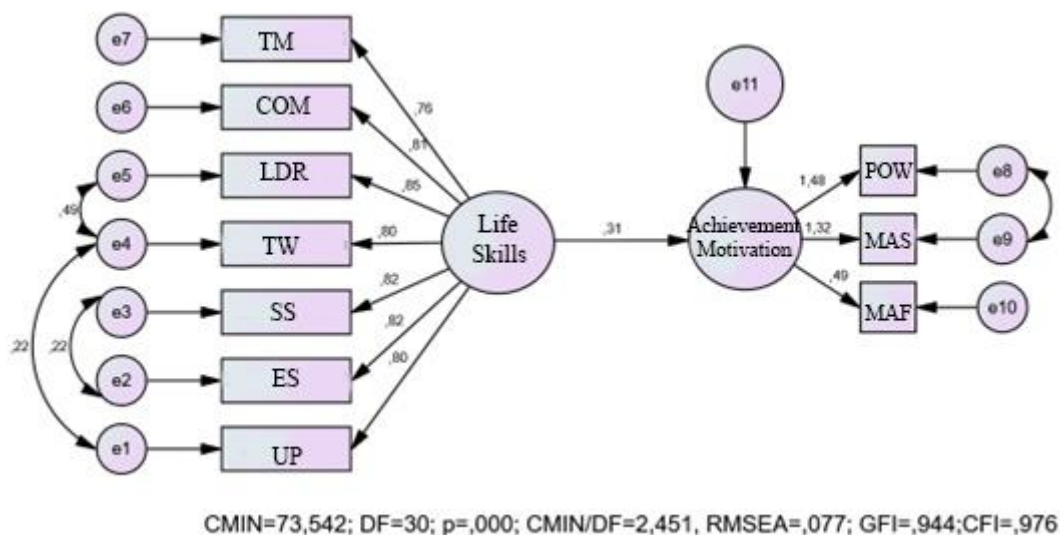

Age	n	%
15	93	38.3
16	78	32.1
17	32	13.2
18	40	16.5
Total	243	100.0

67.9% of handball players who volunteered to participate in the study are male, 64.2% have national success, 32.1% play handball at age 16 (Table 1).

As a result of the normality analysis performed to determine the normality of the distribution of the data, it was determined that the data were normally distributed, as the coefficients for skewness and kurtosis of the data ranged between -2 and +2 values (Tabachnick & Fidell, 2001).

The internal consistency coefficient of the scale for life skills in sports was calculated as $\alpha=0.963$, and the internal consistency coefficient of the scale for achievement motivation in sports was calculated as $\alpha=0.921$, and it was found that both scales were very reliable (if $\alpha>0.9$, very reliable) (Astar & Güriş, 2015).

Figure 1. Path Diagram Showing the Path Coefficients between Life Skills and Achievement motivation in Sports

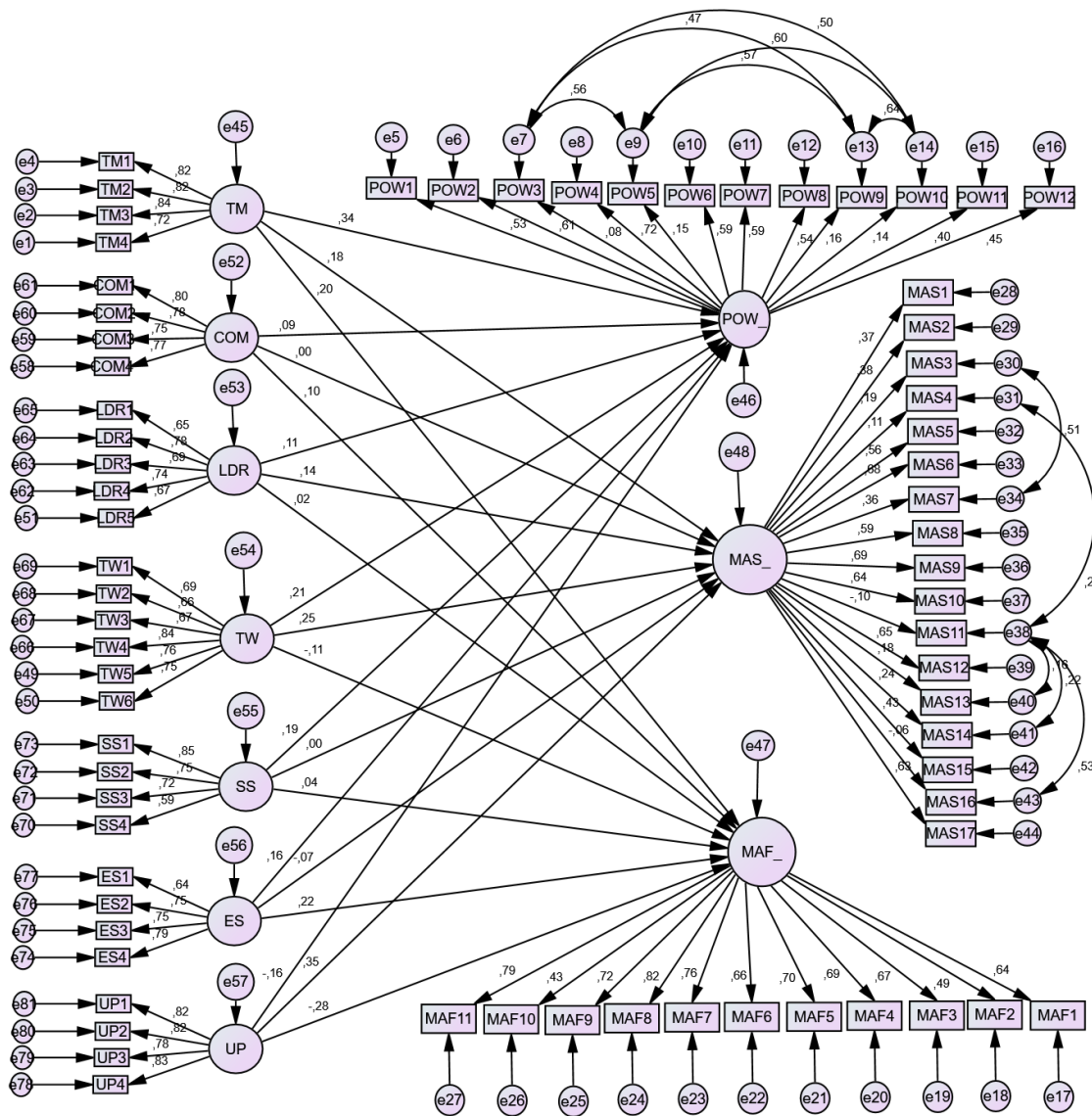
According to the results of the structural equation modeling conducted to determine the effects of life skills on athletes' motive to approach success, the path coefficients of the path diagram shown in Figure 1 were found to be statistically significant at the 5% significance level. The model fit index values of the structural model (CMIN/df=2.451, RMSEA=0.077, GFI=0.944, AGFI=0.897, CFI =0.976, NFI=0.960, IFI=0.976, SRMR=0.05) were within acceptable limits.

Table 2. Standard and Non-standard Values for the Athletes’ Life Skills and Achievement motivation

	$\beta 1$	$\beta 2$	S.E.	C.R.	p
Achievement motivation ← Life Skills	,310	,614	,085	7.259	0.000**

** p<0.001, $\beta 1$: Standardized, $\beta 2$: Non-standardized

Since the path coefficient was significant according to structural equation modeling ($\beta=0.310$, $p=0.000$), it was found that life skills in sports had a 31% effect on achievement motivation. According to this result, hypothesis H1 was accepted. The table regarding structural equation modeling can be found below.

Figure 2. The Path Diagram Showing the Path Coefficients between Life Skills Sub-dimensions and Achievement Motivation Sub-dimensions in Athletes

According to the results of the structural equation modeling conducted to determine the effect of life skills sub-dimensions on athletes' achievement motivation sub-dimensions the path coefficients of the path diagram shown in Figure 2 were found to be statistically significant at the 5% significance level. The model fit index values of the structural model (CMIN/df=2.678, RMSEA=0.08, GFI=0.90, AGFI=0.87, CFI =0.92, NFI=0.93, IFI=0.91, SRMR=0.03) were within acceptable limits.

Table 3. Structural Equation Modeling Results Showing the Effect of the Sub-dimensions of the Scale for Life Skills on the Sub-dimensions of the Scale for Achievement motivation

			$\beta 1$	$\beta 2$	S.E.	C.R.	p
POW	<---	ZY	0.343	0.249	0.06	4.173	0,000**
MAS	<---	ZY	0.183	0.099	0.04	2.441	0,015*
MAF	<---	ZY	0.200	0.310	0.107	2.90	0,004*
POW	<---	ILT	0.088	0.050	0.040	1.246	0.213
MAS	<---	ILT	0.001	0.001	0.029	0.013	0.989
MAF	<---	ILT	0.095	0.115	0.082	1.407	0.160
POW	<---	LDR	0.112	0.082	0.053	1.553	0.120
MAS	<---	LDR	0.143	0.078	0.040	1.946	0.052
MAF	<---	LDR	0.021	0.033	0.105	0.314	0.754
POW	<---	TC	0.202	0.12	0.043	2.757	0,006*
MAS	<---	TC	0.257	0.113	0.036	3.179	0,001**
MAF	<---	TC	-0.110	-0.139	0.084	-1.648	0.099
POW	<---	SB	0.196	0.162	0.063	2.574	0,010*
MAS	<---	SB	0.005	0.003	0.042	0.079	0.937
MAF	<---	SB	0.043	0.076	0.119	0.640	0.522
POW	<---	DB	0.159	0.101	0.047	2.156	0,031*
MAS	<---	DB	-0.075	-0.035	0.033	-1.066	0.286
MAF	<---	DB	0.221	0.30	0.097	3.105	0,002*
POW	<---	AB	-0.163	-0.113	0.049	-2.286	0,022*
MAS	<---	AB	0.344	0.177	0.046	3.819	0,000**
MAF	<---	AB	-0.280	-0.414	0.104	-3.994	0,000**

*p<0.05, ** p<0.001, $\beta 1$: Standardized, $\beta 2$: Non-standardized.

According to the structural equation modeling given in Table 3 below, the path coefficient between time management and power motive ($\beta=0.340$, $p=0.000$), motive to approach success ($\beta=0.183$, $p=0.015$), motive to avoid failure ($\beta=0.20$, $p=0.004$) was found to be significant. From this point of view, time management was found to affect power motive by 34%, motive to approach success by 18% and motive to avoid failure by 20%. According to this results, hypothesis H2 was accepted.

Since the path coefficient between communication and power motive ($\beta=0.080$, $p=0.213$), motive to approach success ($\beta=0.001$, $p=0.989$), motive to avoid failure ($\beta=0.095$, $p=0.16$) was not significant, it was concluded that communication had no effect on power motivation, motive to approach success and motivation to avoid failure. According to this result, hypothesis H3 was rejected.

Since the path coefficients between leadership and power motive ($\beta=0.112$, $p=0.12$), motive to approach success ($\beta=0.143$, $p=0.052$), motive to avoid failure ($\beta=0.021$, $p=0,754$) was not significant, it was concluded that leadership had no effect on power motivation, motive to approach success and motivation to avoid failure. Accordingly, hypothesis H4 was rejected.

The path coefficients between teamwork and power motive ($\beta=0.202$, $p=0.006$), motive to approach success ($\beta=0.257$, $p=0.001$) were found to be significant. This showed that teamwork affected power motive by 20% and

on motive to approach success by 25%. However, since the path coefficient between teamwork and motive to avoid failure ($\beta=0.021$, $p=0.754$) was not significant, teamwork was found to have no effect on motivation to avoid failure. Accordingly, hypothesis H5 was accepted with respect to power motive and succeed and rejected with respect to motivation to avoid failure.

The path coefficient between social skills and power motive ($\beta=0.196$, $p=0.010$) was found to be significant and social skills were found to affect power motive by 19%. However, since the path coefficient between social skills and motive to approach success ($\beta=0.005$, $p=0.937$), motive to avoid failure ($\beta=0.043$, $p=0.522$) was not significant, it was seen that social skills had no effect on motive to approach success and motivation to avoid failure. Hypothesis H6 was accepted with respect to power motive and rejected with respect to motive to approach success and avoid failure.

The path coefficients between emotional skills and power motive ($\beta=0.159$, $p=0.031$), motive to avoid failure ($\beta=0.221$, $p=0.002$) were found to be significant. Accordingly, although emotional skills were found to affect power motive by 15% and motive to avoid failure by 22%, they were found to have no effect on motive to approach success ($\beta=0.075$, $p=0.286$) since the path coefficient was not significant. According to these results, hypothesis H7 was accepted with respect to power motive and succeed and rejected with respect to motivation to avoid failure.

The path coefficient between goal setting and power motive ($\beta=-0.163$, $p=0.022$), motive to approach success ($\beta=0.34$, $p=0.000$), motive to avoid failure ($\beta=-0.280$, $p=0.00$) was found to be significant. From this point of view, time management was found to affect power motive by 16% negatively, motive to approach success by 34% negatively and motive to avoid failure by 28% negatively. According to this result, hypothesis H8 was accepted.

CONCLUSION and DISCUSSION

The purpose of this study is to examine the effect of life skills of handball players aged 15-18 years, who participated in the Turkish Championships on their achievement motivation. Therefore, the findings of the study will be discussed in this section with the results of other studies in the relevant literature.

According to the research results, time management, one of the sub-dimensions of life skills, positively affects power motivation, succeed and avoid failure. According to this result, it can be said that the more handball players get into the habit of managing their time well, the more their motive to approach success in the game increases. Studies suggest that participation in regular activities positively affects time management (Rothschild-Checroune et al., 2012; Cronin & Allen, 2018; Cronin et al. 2018).

Communication, one of the sub-dimensions of life skills, was found to have no effect on motivation power, succeed and avoid failure. From this point of view, it can be concluded that the communication activities (social, family, team) that the athletes perform in the environment of handball do not contribute positively or negatively to their achievement motivation.

Leadership, one of the sub-dimensions of life skills, was found to have no effect on power motivation, succeed and avoid failure. As a result, it can be concluded that achievement motivation of handball players in this age group has not changed significantly because the idea of asserting themselves with their performance in the team is in the foreground and not the leadership aspect or because the environment does not require such a tendency. In general, however, sports are found to contribute to leadership skills (Rothschild-Checroune et al., 2012; Cronin & Allen, 2018; Cronin et al. 2018).

Teamwork, one of the sub-dimensions of life skills, was found to have a positive effect on power motive and succeed, but not on motivation to avoid failure. In this case, it can be said that handball athletes feel that their power motive and succeed increases when they act with team spirit. Moreover, studies in the literature emphasize that sports have the potential to teach young people teamwork (Danish et al., 1993; Perkins, & Noam, 2007; Holt, 2008; Cauthen, 2011; Spaaij, 2012).

Social skills, one of the sub-dimensions of life skills, were found to have a positive effect on power motivation, but not on motive to approach success and avoid failure. This statement can be interpreted to mean that the handball branch's contribution to social skills (social relationships) in relation to athletes is to bring to the forefront the idea that they can only increase their achievement motivation if they feel strong in the game. In addition, the studies carried out state that sport occupies an important place in the acquisition of social skills by young people (Danish et al., 1993; Perkins & Noam, 2007; Holt, 2008; Cauthen, 2011; Spaaij, 2012).

Emotional skills, one of the sub-dimensions of life skills, have been shown to positively affect power motive and avoid failure, while they do not affect motive to approach success. According to this result, it can be said that if handball provides the ability to control athletes' emotions by understanding them and reflecting them on the competition environment, they can show their strength and achieve motivation to avoid failure. In addition, patience in the face of failure has been found to affect motive to approach success (Youn, 2007).

Goal setting, one of the sub-dimensions of life skills, was found to positively affect power motivation, succeed and avoid failure. In this case, it can be concluded that handball increases achievement motivation in all respects when it is assumed that it shows athletes that they can succeed if they set goals in competitions and training sessions. Conducted studies show that while participation in regular activities improves the ability to achieve the goal (Rothschild-Checroune et al., 2012; Cronin & Allen, 2018; Cronin et al. 2018), it also positively influences motive to approach success (Youn, 2007).

Life skills of handball players have been found to positively affect their achievement motivation. This statement may mean that the improvement of life skills provided to athletes through handball increases their achievement motivation. When the literature is reviewed, it is revealed that motivation for sports has a role in improving life skills (Hodge et al., 2016) and that life skills and motivation have a positive relationship (Jones & Lavallee, 2009; Sheehy & Hodge, 2015; Inoue et al. 2015; Langan et al., 2016; Ryan & Deci, 2017; Nascimento-Junior et al. 2020).

As a result of the study, when evaluated from the perspective of handball players, it can be said that life skills affect achievement motivation. If we take a closer look at the study, it is observed that life skills and achievement motivation of handball players are above average. It is seen that the highest effect occurred between time management sub-dimension and power motivation. It is expected that the results of our study will contribute to the field. In this context, similar studies can be conducted on different sports related to the subject and the results obtained can be evaluated comparatively. It is expected that the results of our study will contribute to the field.

RECOMMENDATIONS

In this context, similar studies can be conducted on different sports related to the subject and the results obtained can be evaluated comparatively. In order to obtain more detailed information about individuals' life skills and achievement motivation, it may be recommended that researchers conduct mixed studies (qualitative-quantitative). Considering the results of the study, coaches can focus on factors that can ensure not only the athlete's physical performance but also psychological well-being. In this age group, with the support of the family, social and emotional skills can be developed and the athlete can transform this power into motivation and improve his/her game performance.

ETHICAL TEXT

"This article complies with the journal's writing rules, publication principles, research and publication ethics rules, and journal ethics rules. The responsibility for any violations that may arise regarding the article belongs to the author(s)." The ethics committee permission of the article was obtained by Ağrı İbrahim Çeçen University/Publication Ethics Committee with the decision dated 08/11/2022 and numbered 242."

Author(s) Contribution Rate: In this study, the contribution rate of the first author is 60% and the contribution rate of the second author is 40%.

REFERENCES

- Abakay, U. & Kuru, E. (2010). Profesyonel ve amatör futbolcuların statü değişkeni açısından başarı motivasyonu farklılıkları. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 186-191.
- Açak, M. & Düz, S. (2018). Sporun yaşam becerilerine etkisi ölçeğinin türk kültürüne uyarlanması, *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(9), 74-86. <https://doi.org/10.29129/inujse.360711>
- Astar, M., & Gürış, S. (2015). *Spss ile istatistik*. Dergisi Yayınları.
- Botvin, G. J. & Griffin, K. W. (2004). Life skills training: Empirical findings and future directions. *The Journal of Primary Prevention*, 25(2), 211-232. <https://doi.org/10.1023/B:JOPP.0000042391.58573.5b>
- Cauthen, H. A. (2011). *The development of a sport-based life skills scale for youth to young adults, 11-23 years of age*. [Doctoral dissertation, University College Chicago], ProQuest Dissertations Publishing.

- Cox, R. (1990). *Sport psychology concepts and applications* (Second Edition). Wm, C. Brown Publishers.
- Cronin, L. D. & Allen, J. (2017). Development and initial validation of the life skills scale for sport. *Psychology of Sport and Exercise*, (28), 105-119. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2016.11.001>
- Cronin, L. D. & Allen, J. (2018). Examining the relationships among the coaching climate, life skills development and well-being in sport. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 13(6), 815–827. <https://doi.org/10.1177/1747954118787949>
- Cronin, L. D., Allen, J., Mulvenna, C. & Russell, P. (2018). An investigation of the relationships between the teaching climate, students' perceived life skills development and well-being within physical education. *Phys Educ Sport Pedagog*, 23, 181–196. <https://doi.org/10.1080/17408989.2017.1371684>
- Danish, S. J., Petitpas, A. J., & Hale, B. D. (1993). Life development intervention for athletes: Life skills through sports. *Counseling Psychologist*, 21, 352–385. <https://doi.org/10.1177/0011000093213>
- Dirmen, A. (2014). *Farklı liglerde oynayan kadın futbol takımı oyuncularının başarı motivasyon düzeylerinin karşılaştırılması*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Gould, D. & Carson, S. (2010). The relationship between perceived coaching behaviours and developmental benefits of high school sports participation. *Hellenic Journal of Psychology*, 7, 298-314.
- Gümüšoğlu, Ö. & Küçük, V. (2019). Genç sporculara uygulanan yaşam becerileri eğitim programının takım sarginlığına etkisi. *Avrasya Spor Bilimleri Araştırmaları*, 4(2), 97-111. <https://doi.org/10.35333/ERISS.2019.93>
- Hair, J. F., Anderson, R. E., Tatham, R. L. & Black, W. C. (1995). *Multivariate data analysis: with readings* (4th edition.). Englewood Cliffs, N.J. : Pearson College Div.
- Hodge, K. & Danish, S. J. (1999). Promoting life skills for adolescent males through sport. A. Horne ve M. Kiselica (Ed), *Handbook of counseling boys and adolescent males* (s.55-71) içinde. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Hodge, K., Danish, S., Forneris, T., & Miles, A. (2016). Positive youth development through sport, N.L. Holt (Ed), *Life skills and basic psychological needs*. (s.45–56) içinde. Routledge.
- Holt, N. L. (2008). Positive youth development through sport. *Introduction: positive youth development through sport* (1.Baskı). Routledge.
- Inoue, Y., Wegner, C. E., Jordan, J. S., & Funk, D. C. (2015). Relationships between self-determined motivation and developmental outcomes in sport-based positive youth development. *Journal of Applied Sport Psychology*, 27(4), 371–383. <https://doi.org/10.1080/10413200.2015.1010662>
- Jones, M. I., Dunn, J. G. H., Holt, N. L., Sullivan, P. J., & Bloom, G. A. (2011). Exploring the '5Cs' of positive youth development in sport. *Journal of Sport Behavior*, 34(3), 250-267.
- Jones, M. I., & Lavalley, D. (2009). Exploring the life skills needs of British adolescent athletes. *Psychology of Sport and Exercise*, 10(1), 159–167 <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2008.06.005>
- Kahn, J. D. (2006). Factor Analysis in Counseling Psychology Research, Training, and Practice: principles, advances, and applications. *The Counseling Psychologist*, 34(5), 684-718. <https://doi.org/10.1177/0011000006286347>

- Kolburan, G. & Tosun, Ü. (2011). *İlköğretim 2. kademe öğrencileri arasında yaşam becerileri eğitimi yoluyla 1. kademede edinilmiş değerleri pekiştiren gelişimsel bir model önerisi*. İstanbul Aydın Üniversitesi Kurumsal Arşivi, 1-10.
- Kaplan, D. W. (2008). *Structural equation modeling: foundations and extensions* (2nd edition.). SAGE Publications, Inc.
- Langan, E., Hodge, K., McGowan, S., Carney, S., Saunders, V., & Lonsdale, C. (2016). The influence of controlled motivation alongside autonomous motivation: Maladaptive, buffering, or additive effects? *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 14(1), 57–71. <https://doi.org/10.1080/1612197X.2015.1016084>
- Larson, R. W. (2000). Toward a psychology of positive youth development. *American psychologist*, 55(1), 170. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.170>
- Lawrence A. P. (1996). *The science of personality*. John Willey & Sons.
- Nascimento-Junior, J. R. A. d., Fortes, L. d. S., Freire, G. L. M., de Oliveira, D. V., Fiorese, L., & Cronin, L. D. (2020). Cross-cultural adaptation and psychometric properties of the Portuguese version of the life skills scale for sport. *Measurement in Physical Education and Exercise Science*, 24(1), 11-24 <https://doi.org/10.1080/1091367X.2019.1647208>
- Perkins D. F., & Noam G. G. (2007) Characteristics of sports-based youth development programs. *New Directions for Youth Development*, (115), 75-84. <https://doi.org/10.1002/ym.224>
- Rothschild-Checroune, E., F. Gravelle, D. Dawson & G. Karlis, (2012). Balancing academic and athletic time management: A qualitative exploration of first year student athletes' university football experiences. *Society and Leisure*, 35(2), 243-261. <https://doi.org/10.1080/07053436.2012.10707843>
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2017). *Self-determination theory: Basic psychological needs in motivation, development, and wellness*. Guilford Publications.
- Sarı, H. G. & Bozdağ, B. (2021). Lise öğrencilerinin çoklu zekâ alanları ve sporda yaşam becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 4(1), 131-144. <https://doi.org/10.38021/asbid.904800>
- Schumacker, R. E. & Lomax, R. G. (2010). *A beginner's guide to structural equation modeling* (3rd ed.). Routledge.
- Sheehy, T., & Hodge, K. (2015). Motivation and morality in master's athletes: A self-determination theory perspective. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 13(3), 273–285. <https://doi.org/10.1080/1612197X.2014.956326>
- Spaij, R. (2012). Building social and cultural capital among young people in disadvantaged communities: Lessons from a Brazilian sport-based intervention program. *Sport, Education and Society*, 17(1), 77–95. <https://doi.org/10.1080/13573322.2011.607913>
- Steptoe, A., & Wardle, J. (2017). Life skills, wealth, health, and wellbeing in later life. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 114(17), 4354–4359. <https://doi.org/10.1073/pnas.1616011114>
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2001). *Using multivariate statistics* (Fourth Edition). Allyn and Bacon.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed.). Allyn and Bacon.

- Tiryaki, Ş. & Gödelek, E. (1997). *Spora özgü başarı motivasyonu ölçeğinin türk sporcuları için uyarlanması çalışması*. I. Uluslararası Spor Psikolojisi Sempozyumu Bildiri Kitapçığı, Bağırhan Yayınevi, Ankara, s: 128-141.
- Willis, J. D. (1982). Three scales to measure competition-related motives in sports. *Journal of Sport Psychology*, (4), 338-353. doi.org/10.1123/jsp.4.4.338
- Youn, D. H. (2007). The effects on job attitude of perception of justice in the HRM system. *Journal of Administrative Science*, 20(2), 185-201. https://doi.org/10.5651/jaas.20.185

15-18 YAŞ GRUBU HENTBOLCULARDA YAŞAM BECERİLERİNİN BAŞARI MOTİVASYONLARINA ETKİSİNİN YAPISAL EŞİTLİK MODELLEMESİ İLE İNCELENMESİ

Öz

Bu çalışma, yapısal eşitlik modeli kullanılarak 15-18 yaş grubu hentbolcularda yaşam becerilerinin başarı motivasyonlarına etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın örneklemini 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Okul Sporları Federasyon Başkanlığının Antalya ve Erzincan illerinde düzenlemiş olduğu gençler hentbol yarı final müsabakalarına katılan 243 hentbolcu (78 kadın, 165 erkek, yaş = 16.08 yıl, SD = 01.08) oluşturmaktadır. Araştırma verilerinin toplanmasında Açık ve Düz (2018) tarafından Türkçe 'ye uyarlanan Sporun Yaşam Becerilerine Etkisi Ölçeği ile Tiryaki ve Gödelek (1997) tarafından Türkçe 'ye uyarlanması yapılan Sporda Başarı Motivasyonu Ölçeğinden yararlanılmıştır. Yol analizini kullanarak test edilen hipotez modeli, verilere mükemmel bir uyum göstermiştir. Araştırmanın sonucunda, zaman yönetimi, takım çalışması, sosyal ve duygusal beceriler, amaç belirleme arasındaki ilişkilerin güç gösterme, başarılı olma ve başarısızlıktan kaçınma güdülerinin doğrudan ve dolaylı etkileriyle bağlantılı olduğunu göstermektedir. Zaman yönetimi (B=0,340, p=0.000), takım çalışması (B=0,202, p=0.006), sosyal (B=0,196, p=0.010) ve duygusal beceriler (B=0,159, p=0.031) güç gösterme güdüsüyle pozitif yönde, amaç belirleme güç gösterme (B=-0,163, p=0.022) ve başarısızlıktan kaçınma (B=-0,280, p=0.00) güdüleriyle negatif yönde, başarılı olma güdüsüyle (B=0,34, p=0.000) pozitif yönde etki gösterdiği tespit edilmiştir. Bu durum hentbol branşının sporculara kazandırdığı yaşam becerilerinin, uygulayıcıların potansiyel olarak müsabakaya yönelik başarı motivasyonlarını etkilemedeki rolünün farkında olmaları gerektiğini göstermektedir. Genel anlamda ortaöğretim düzeyindeki hentbolcuların aile, okul ve kulüp üçgeninde yaşam becerilerinin gelişim göstermesini sağlayacak maddi ve manevi tedbirler alınıp müsabakaya yönelik motivasyonlarını artırarak performanslarının üst seviyelere taşınması sağlanabilir.

Anahtar kelimeler: Spor, beceri, başarı, motivasyon.

GİRİŞ

Gençler bedensel, toplumsal ve zihinsel birçok problem ve stresi ergenlik döneminde yaşamaktadırlar. Bu durumların üstesinden gelmek ve çare bulabilmek adına hayata ilişkin değişik ortamlarda yetkinlik kazanmayı hedefleyen çok yönlü yaşam becerilerini taşımaları gerekmektedir (Gould ve Carson, 2010). Yaşam becerileri, gündelik hayatın istek ve ihtiyaçlarına cevap vermek için gerekli olmanın (Hodge ve Danish, 1999) yanında gençlerin belli bir olgunluğa eriştikten sonra isabetli çözümler sunmaları ve ileriki dönemlerde akıllıca seçimler yapmalarına destek veren birincil becerilerden meydana gelmektedir (Gümüšoğlu ve Küçük, 2019). Ulusal ve uluslararası literatürde birçok araştırmmanın merkezinde yer alan yaşam becerileri, bireyin hayatı boyunca değişim ve gelişim döneminde varlığını aktif olarak sürdürebilmesi için ihtiyaç duyulan niteliklere sahip olması anlamı taşımaktadır (Kolburan ve Tosun, 2011). Bu yüzden zamanın, gençleri sürüklediği çekişme hali ve aralıksız farklılık gösteren hayat şartlarına akıcı bir tempoda adapte olup başarı elde edebilmeleri için, birçok alanda yaşam becerilerine hakim olmaları beklenen bir sonuca dönüşmüştür. (Gould ve Carson, 2010). Alanyazın tarandığında, gençlerin yaşam becerilerini spor aracılığıyla olması gerekenden daha hızlı şekillendirebileceğini (Larson, 2000) ortaya koymaktadır. Gençlerin spor aracılığıyla kazanım sağladıkları yaşam becerilerini eğitim, iş alanı ve kişisel ilişkiler gibi diğer yaşam alanlarında değerlendirdikleri görüldüğünden, bu tür yaşam becerileri önemli bir yer teşkil etmektedir (Steptoe ve Wardle, 2017). Ayrıca sporun etkisi ile ivme kazanan yaşam becerilerinin, gençlerin bedensel, toplumsal ve ruhsal ilerlemelerinde kayda değer paya sahip olduğu görülmektedir (Jones, vd., 2011; Sarı ve Bozdağ, 2021). Örneğin; bu becerilerin insanın yaşamındaki diğer alanlara transferi sağlanabilirse, uyuşturucu, alkol ve her türlü ilaç bağımlılığı gibi insan hayatına zarar veren alışkanlıklardan gençleri uzaklaştırabilir, onların sağlıklı bir şekilde gelişmelerine önemli katkılar sağlayabilir (Botvin ve Griffin, 2004). Bilimsel başarı, spor ve antrenman verimi, ruhsal yerindelik, mesleki performans ve başarı gibi farklı yönlerdeki hususlar ile yaşam becerileri bağlantılı olduğundan ferdin hayatına fazlasıyla yön vericidir. (Açak ve Düz, 2018). Bu açıdan sporda başarıya giden yolda motivasyon, spor faaliyetlerinde bulunan bireylerin hedefleri doğrultusunda, ihtiyaç ve duyguları göz önünde bulundurularak istenilen performans düzeyine ulaşmalarına etki eden psikolojik bir olgu (Lawrence 1996) olarak tanımlanmasının yanında sporcunun mağlubiyete karşı koyma düşüncesi, verilen sorumluluğu yerine getirme ve ön görülemeyen şartlar şeklinde açıklanmaktadır (Cox, 1990). Sporcular da genel olarak, zaman ayırdıkları sportif etkinliklerde istenilen düzeye ulaşmayı veya performanslarını zirveye taşımayı hedefleyerek ileriye yönelik beklentilerini artırmaktadır (Dirmen, 2014). Sporla uğraşan kişinin etkinlikte niçin yer aldığı, niçin yorucu olan işlere bu kadar çaba sarf ettiği ve niçin bu durumu bu kadar geniş bir zamana yaydığı (Abakay ve Kuru, 2010) soruları sporda başarı motivasyonunun yaşam becerileri kazanmadaki rolünü ortaya koyduğu söylenebilir. Bu kapsamda sporcuların yaptıkları branşın yaşam becerilerine etkisini ve bu etkinin oyun içindeki motivasyonlarını başarı eksenli geliştirip geliştirmedeğini belirlenmesi ve uygulayıcı ve araştırmacılara yol göstermesi açısından literatüre katkı sunmak adına önem arz edebilir. Bu düşüncelerden yola çıkarak araştırmamızın amacı, 15-18 yaş grubu hentbolcularda yaşam becerilerinin başarı motivasyonlarına etkisini incelemeyi amaçlamaktadır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırmada, ortaya konulan şartların tam anlamıyla yakalanabilmesi amacı ile yapısal eşitlik modellemesi (YEM) kullanılmıştır. YEM, çoklu regresyon, faktör analizi ve yol analizinin birleşimidir (Hair vd., 1995; Kaplan, 2008; Schumacker ve Lomax, 2010; Tabachnick ve Fidell, 2013). Gözlenen değişkenler tarafından tanımlanan gizil değişkenlerin yer alması yönünden faktör analizini (Kahn, 2006; Tabachnick ve Fidell, 2013), bağımsız ve bağımlı değişkenler arasındaki ilişkiyi teorik çerçeveye dayandırılarak oluşturulan yolları kullanmasıyla yol analizini (Schumacker ve Lomax, 2010) ve değişkenler arasındaki ilişkiyi nedensellik olarak incelemesi yönüyle de çoklu regresyon analizini içerir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Modelde aşağıdaki hipotezler test edilmiştir.

“H1: Hentbolcuların yaşam becerileri başarı motivasyonlarını etkiler.”

“H2: Zaman yönetimi güç gösterme, başarılı olma, başarısızlıktan kaçınma güdüsünü etkiler.”

“H3: İletişim güç gösterme, başarılı olma, başarısızlıktan kaçınma güdüsünü etkiler.”

“H4: Liderlik güç gösterme, başarılı olma, başarısızlıktan kaçınma güdüsünü etkiler.”

“H5: Takım çalışması güç gösterme, başarılı olma, başarısızlıktan kaçınma güdüsünü etkiler.”

“H6: Sosyal beceriler güç gösterme, başarılı olma, başarısızlıktan kaçınma güdüsünü etkiler.”

“H7: Duygusal beceriler güç gösterme, başarılı olma, başarısızlıktan kaçınma güdüsünü etkiler.”

“H8: Amaç belirleme güç gösterme, başarılı olma, başarısızlıktan kaçınma güdüsünü etkiler.”

Evren-Örneklem

Araştırma grubu, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Okul Sporları Federasyon Başkanlığının Antalya ve Erzincan illerinde düzenlemiş olduğu gençler hentbol yarı final müsabakalarına katılan 15-18 yaş grubu hentbolcular arasından basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen; 165'i erkek, 78'i kadın toplam 243 hentbolcudan oluşmaktadır. Araştırmaya katkı sunmalarında gönüllülük anlayışına göre hareket edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada, kişisel bilgi formu, sporun yaşam becerilerine etkisi ölçeği ve sporda başarı motivasyonu ölçeğinden yararlanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu; Hentbolcuların demografik özelliklerini belirlemek için araştırmacılar tarafından oluşturulan cinsiyet, yaş, ulusal düzeyde başarı sorularını içermektedir.

Sporun Yaşam Becerilerine Etkisi Ölçeği; Cronin ve Allen tarafından 2017 yılında geliştirilen 43 maddelik “Sporun Yaşam Becerilerine Etkisi Ölçeği”, Açık ve Düz (2018) tarafından uyarlanarak 31 maddelik 5’li Likert tipi ölçek oluşturulmuştur. Ölçek zaman yönetimi, iletişim, liderlik, takım çalışması, sosyal beceriler, duygusal beceriler, amaç belirleme alt boyutlarından oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 31, en yüksek puan ise

155'tir. Ayrıca ölçeğin zaman yönetimi, iletişim, sosyal beceriler, duygusal beceriler ve amaç belirleme alt boyutlarından alınabilecek en düşük puan 4, en yüksek puan 20 iken, liderlik alt boyutunda en düşük puan 5, en yüksek puan 25, takım çalışması alt boyutunda ise en düşük puan 6, en yüksek puan 30'dur. Bu çalışmada sporun yaşam becerilerine etkisi ölçeğinin Cronbach's alfa güvenilirlik katsayısı .96 olarak bulunmuştur.

Sporda Başarı Motivasyonu Ölçeği; Orijinal ölçek Willis (1982) tarafından geliştirilmiş ve Türkçeye uyarlama çalışması Tiryaki ve Gödelek (1997) aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin alt boyutlarında güç gösterme güdüsü (GGG) başarıya yaklaşma güdüsü (BOG) ve başarısızlıktan kaçınma güdüsü (BKG) olmak üzere 3 alt boyut 40 maddeden oluşurken, 5'li Likert tipi ölçek kullanılmıştır (Tiryaki ve Gödelek, 1997). Ölçekten alınabilecek en düşük puan 40, en yüksek puan ise 200'dür. Ayrıca ölçeğin güç gösterme güdüsü alt boyutundan alınabilecek en düşük puan 12, en yüksek puan 60 iken başarılı olma güdüsünde en düşük puan 17, en yüksek puan 85 ve başarısızlıktan kaçınma güdüsünde en düşük puan 11, en yüksek puan 55'dir. Bu çalışmada sporun sporda başarı motivasyonu ölçeğinin Cronbach's alfa güvenilirlik katsayısı .92 olarak hesaplanmıştır.

Araştırma Yayın Etiği

Ağrı İbrahim Çeçen üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Etik Kurulu'nun 08.11.2022 tarih ve 242 sayılı kararıyla etik yönden uygun olduğuna karar verilmiştir.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada 15-18 yaş grubu hentbolcularda cinsiyet, yaş, ulusal düzeyde başarı bağımsız değişken olarak belirlenip, tanımlayıcı istatistikleri, yüzde ve frekansları tablolar şeklinde verilmiştir. 15-18 yaş grubu hentbolcularda sporun yaşam becerilerine etkisi ölçeği alt boyut puanlarının ve sporda başarı motivasyonları ölçeği puanları dağılımının normalliği Skewness (çarpıklık) ve Kurtosis (basıklık) katsayıları ile incelenmiştir. Araştırmanın ölçeklerinin iç tutarlılık katsayıları Cronbach Alpha güvenilirlik analizi ile belirlenmiştir. Araştırmada, sporcuların yaşam becerileri ve başarı motivasyonları ile alt boyutlar açısından etkisini belirlemek amacıyla yapısal eşitlik modellemesinden faydalanılmıştır. Yapısal eşitlik modellemesi SPSS AMOS 22.0 versiyon paket program ile analiz edilmiştir.

BULGULAR

Çalışmada demografik değişkenlere ilişkin verilerin analizi için frekans dağılımlarından faydalanılırken, sporun yaşam becerilerine etkisi ve sporda başarı motivasyonları ölçekleri ve alt boyutları arasında kurulan hipotezlerin test edilmesi için de yapısal eşitlik modellemesinden faydalanılmıştır. Cinsiyet, yaş, ulusal düzeyde başarı değişkenleri aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

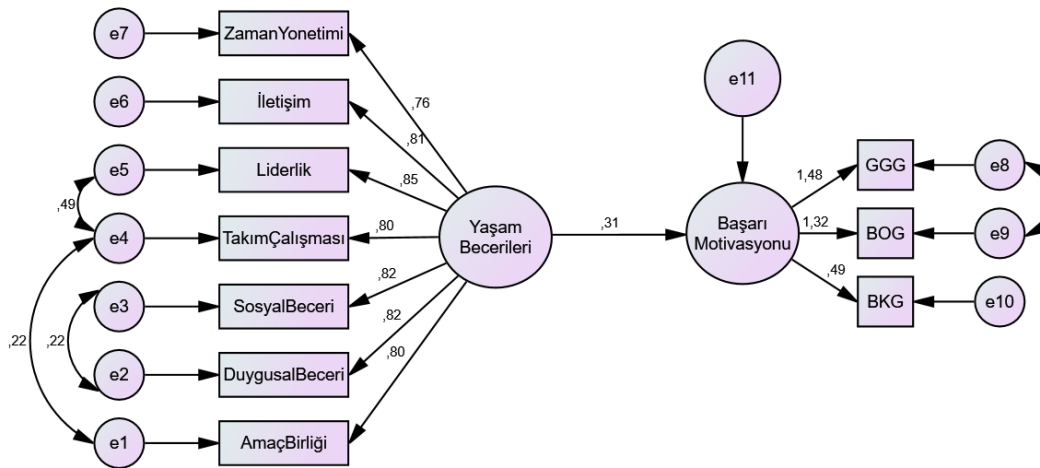
Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Cinsiyet	n	%	Ulusal düzeyde başarı	n	%
Kadın	78	32.1	Var	156	64.2
Erkek	165	67.9	Yok	87	35.8
Toplam	243	100.0	Toplam	243	100.0
Yaş	n	%			
15	93	38.3			
16	78	32.1			
17	32	13.1			
18	40	16.5			
Toplam	243	100.0			

Araştırmaya gönüllü olarak katılan hentbolcuların % 67,9'u erkek, %64.2'si ulusal düzeyde başarıya sahip, %32,1'i 16 yaşında hentbol ile ilgilenmektedir (Tablo 1).

Verilerin dağılımının normalliğini belirlemek için yapılan normallik analizi sonucunda verilerin Skewness (çarpıklık) ve Kurtosis (basıklık) katsayıları -2 ve +2 değerleri arasında kaldığından (Tabachnick ve Fidell, 2001) verilerin normal dağıldığı belirlenmiştir.

Sporda yaşam becerileri ölçeğinin iç tutarlılık katsayısı $\alpha=0.963$, sporda başarı motivasyonu ölçeğinin iç tutarlılık katsayısı ise $\alpha=0.921$ olarak hesaplanmış ve ölçeklerin her ikisinin de çok iyi derecede güvenilir olduğu ($\alpha>0.9$ ise çok iyi derecede güvenilir) tespit edilmiştir (Astar ve Güriş, 2015).

CMIN=73,542; DF=30; p=,000; CMIN/DF=2,451, RMSEA=,077; GFI=,944;CFI=,976

Şekil 1. Sporda Yaşam Becerileri ile Başarı Motivasyonu Arasındaki Yol Katsayılarını Gösteren Path Diyagramı

Sporcularda yaşam becerilerinin başarı motivasyonuna olan etkisini belirlemek için yapılan yapısal eşitlik modellemesi sonuçlarına göre; şekil 1' de verilen path diyagramı yol katsayılarının %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Yapısal modelin model uyum indeks değerleri

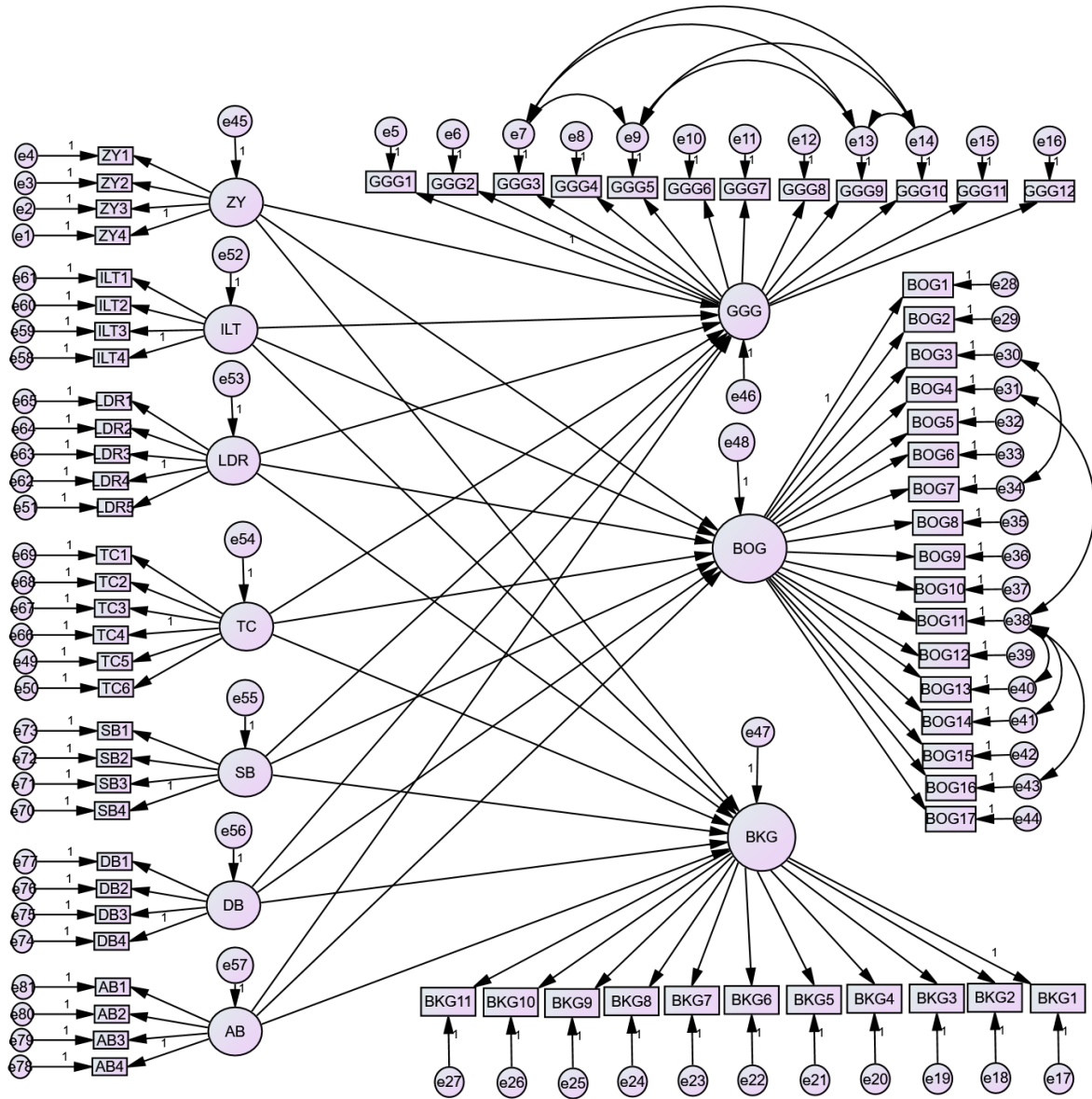
(CMIN/df=2,451, RMSEA=0,077, GFI=0,944, AGFI=0,897, CFI=0,976, NFI=0,960, IFI=0,976, SRMR=0,05) kabul edilebilir sınırlar içerisinde bulunmuştur.

Tablo 2. Sporcularda Yaşam Becerileri ile Başarı Motivasyonu Standart ve Standart Olmayan Değerler

		$\beta 1$	$\beta 2$	S.E.	C.R.	p
Başarı motivasyonu	← Yaşam becerileri	,310	,614	,085	7,259	0.000**

** p<0.001, $\beta 1$: Standardize edilmiş, $\beta 2$: Standardize edilmemiş

Yapısal eşitlik modellemesine göre yol katsayısı anlamlı olduğundan ($\beta=0,310$, $p=0.000$) sporda yaşam becerilerinin, başarı motivasyonu üzerinde %31 etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre H1 hipotezi kabul edilmiştir. Yapısal eşitlik modellemesine ilişkin tablo aşağıda verilmiştir.

Şekil 2. Sporcularda yaşam Becerileri alt boyutları ile Başarı Motivasyonu alt boyutları Arasındaki Yol Katsayılarını Gösteren Path Diyagramı

Sporcularda yaşam becerileri alt boyutlarının başarı motivasyonu alt boyutlarına olan etkisini belirlemek için yapılan yapısal eşitlik modellemesi sonuçlarına göre; şekil 2' de verilen path diyagramı yol katsayılarının %5 anlamlılık düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Yapısal modelin model uyum indeks değerleri (CMIN/df=2,678, RMSEA=0,08, GFI=0,90, AGFI=0,87, CFI=0,92, NFI=0,93, IFI=0,91, SRMR=0,03) kabul edilebilir sınırlar içerisinde bulunmuştur.

Tablo 3. Yaşam Becerileri Ölçeğinin Alt Boyutlarının Başarı Motivasyonu Ölçeğinin Alt Boyutlarına Olan Etkisini Gösteren Yapılan Yapısal Eşitlik Modellemesi Sonuçları

			β 1	β 2	S.E.	C.R.	p
G	<---	ZY	0,343	0,249	0,06	4,173	0,000**
B	<---	ZY	0,183	0,099	0,04	2,441	0,015*
B	<---	ZY	0,200	0,310	0,107	2,90	0,004*
G	<---	ILT	0,088	0,050	0,040	1,246	0,213
B	<---	ILT	0,001	0,001	0,029	0,013	0,989
B	<---	ILT	0,095	0,115	0,082	1,407	0,160
G	<---	LDR	0,112	0,082	0,053	1,553	0,120
B	<---	LDR	0,143	0,078	0,040	1,946	0,052
B	<---	LDR	0,021	0,033	0,105	0,314	0,754
G	<---	TC	0,202	0,12	0,043	2,757	0,006*
B	<---	TC	0,257	0,113	0,036	3,179	0,001**
B	<---	TC	-0,110	-0,139	0,084	-1,648	0,099
G	<---	SB	0,196	0,162	0,063	2,574	0,010*
B	<---	SB	0,005	0,003	0,042	0,079	0,937
B	<---	SB	0,043	0,076	0,119	0,640	0,522
G	<---	DB	0,159	0,101	0,047	2,156	0,031*
B	<---	DB	-0,075	-0,035	0,033	-1,066	0,286
B	<---	DB	0,221	0,30	0,097	3,105	0,002*
G	<---	AB	-0,163	-0,113	0,049	-2,286	0,022*
B	<---	AB	0,344	0,177	0,046	3,819	0,000**
B	<---	AB	-0,280	-0,414	0,104	-3,994	0,000**

*p<0.05, ** p<0.001, β 1: Standardize edilmiş, β 2: Standardize edilmemiş

Aşağıdaki tablo 3' te verilen yapısal eşitlik modellemesine göre zaman yönetimi ile güç gösterme güdüsü ($\beta=0,340$, $p=0.000$), başarılı olma güdüsü ($\beta =0,183$, $p=0.015$), başarısızlıktan kaçınma güdüsü ($\beta=0,20$, $p=0.004$) arasındaki yol katsayısı anlamlı bulunmuştur. Buradan hareketle zaman yönetimi güç gösterme güdüsünü %34, başarılı olma güdüsünü %18 ve başarısızlıktan kaçınma güdüsünü %20 etkilediği tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre H2 hipotezi kabul edilmiştir.

İletişim ile güç gösterme güdüsü ($\beta=0,080$, $p=0.213$), başarılı olma güdüsü ($\beta=0,001$, $p=0.989$), başarısızlıktan kaçınma güdüsü ($\beta=0,095$, $p=0.16$) arasındaki yol katsayısı anlamlı bulunmadığından iletişim, güç gösterme güdüsü, başarılı olma güdüsü ve başarısızlıktan kaçınma güdüsünü etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre H3 hipotezi reddedilmiştir.

Liderlik ile güç gösterme güdüsü ($\beta=0,112$, $p=0.12$), başarılı olma güdüsü ($\beta=0,143$, $p=0.052$), başarısızlıktan kaçınma güdüsü ($\beta=0,021$, $p=0.754$) arasındaki yol katsayıları anlamlı bulunmadığından liderlik, güç gösterme güdüsü, başarılı olma güdüsü ve başarısızlıktan kaçınma güdüsünü etkilemediği sonucuna varılmıştır. Buradan hareketle H4 hipotezi reddedilmiştir.

Takım çalışması ile güç gösterme güdüsü ($\beta=0,202$, $p=0.006$), başarılı olma güdüsü ($\beta=0,257$, $p=0.001$) arasındaki yol katsayıları anlamlı bulunmuştur. Sonuç olarak takım çalışması, güç gösterme güdüsünü %20, başarılı olma güdüsünü %25 etkilediği ortaya çıkmıştır. Ancak takım çalışması ile başarısızlıktan kaçınma güdüsü ($\beta=0,021$, $p=0.754$) arasındaki yol katsayısı anlamlı bulunmadığından takım çalışması başarısızlıktan kaçınma güdüsünü etkilemediği gözlenmiştir. Buna göre H5 hipotezi güç gösterme ve başarılı olma güdüsü açısından kabul, başarısızlıktan kaçınma güdüsü için ret olmuştur.

Sosyal beceriler ile güç gösterme güdüsü ($\beta=0,196$, $p=0.010$) arasındaki yol katsayısı anlamlı bulunmuş olup sosyal beceriler güç gösterme güdüsünü %19 etkilediği saptanmıştır. Fakat sosyal beceriler ile başarılı olma güdüsü ($\beta=0,005$, $p=0.937$), başarısızlıktan kaçınma güdüsü ($\beta=0,043$, $p=0.522$) arasındaki yol katsayısı anlamlı bulunmadığından sosyal becerilerin, başarılı olma güdüsü ve başarısızlıktan kaçınma güdüsünü etkilemediği görülmüştür. H6 hipotezi güç gösterme güdüsü için kabul, başarılı olma ve başarısızlıktan kaçınma güdüsü için ret olmuştur.

Duygusal beceriler ile güç gösterme güdüsü ($\beta=0,159$, $p=0.031$) ve başarısızlıktan kaçınma güdüsü ($\beta=0,221$, $p=0.002$) arasındaki yol katsayıları anlamlı bulunmuştur. Buna göre; duygusal becerilerin güç gösterme güdüsünü %15, başarısızlıktan kaçınma güdüsünü %22 etkilediği belirlenirken başarılı olma güdüsünü ($\beta=0,075$, $p=0.286$) yol katsayısı anlamsız olduğundan etkilemediği sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlara göre H7 hipotezi güç gösterme ve başarılı olma güdüsü için kabul, başarısızlıktan kaçınma güdüsü için ret olmuştur.

Amaç belirleme ile güç gösterme güdüsü ($\beta=-0,163$, $p=0.022$), başarılı olma güdüsü ($\beta=0,34$, $p=0.000$), başarısızlıktan kaçınma güdüsü ($\beta=-0,280$, $p=0.00$) arasındaki yol katsayısı anlamlı bulunmuştur. Buradan hareketle zaman yönetimi güç gösterme güdüsünü negatif yönde %16, başarılı olma güdüsünü %34 ve başarısızlıktan kaçınma güdüsünü negatif yönde %28 etkilediği tespit edilmiştir. Buna göre H8 hipotezi kabul edilmiştir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu araştırmanın amacı, Türkiye şampiyonalarına katılan 15-18 yaş grubu hentbolculardaki yaşam becerilerinin başarı motivasyonlarına etkisini incelemektir. Dolayısıyla çalışma bulguları ilgili literatürde yer alan diğer çalışma sonuçlarıyla bu bölümde tartışılacaktır.

Araştırma bulgularına göre; yaşam becerileri alt boyutlarından zaman yönetiminin güç gösterme, başarılı olma ve başarısızlıktan kaçınma güdülerini pozitif yönde etkilediği ortaya çıkmıştır. Bu sonuca göre, hentbol branşı sporculara zamanlarını iyi yönetme alışkanlığı kazandırdıkça oyun içindeki başarı motivasyonlarında artış

meydana geldiği söylenebilir. Yapılan çalışmalarda ise düzenli spor aktivitelerine katılmanın zaman yönetimini olumlu yönde etkilediği düşünülmektedir (Rothschild-Checroune vd., 2012; Cronin ve Allen, 2018; Cronin vd., 2018).

Yaşam becerileri alt boyutlarından iletişimin güç gösterme, başarılı olma ve başarısızlıktan kaçınma güdülerini etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır. Bu açıdan bakıldığında, hentbol ortamındaki sporcuların gerçekleştirdiği iletişim faaliyetlerinin (sosyal, aile, takım) başarı motivasyonlarına olumlu veya olumsuz katkı sunmadığı ifade edilebilir.

Yaşam becerileri alt boyutlarından liderliğin güç gösterme, başarılı olma ve başarısızlıktan kaçınma güdülerini etkilemediği tespit edilmiştir. Elde edilen sonuç, bu yaş grubundaki hentbolcuların liderlik yönlerini ön plana çıkarmaktan ziyade takım içinde performansları ile kendilerini kabul ettirebilme düşüncelerinin ön planda olması veya buldukları ortamın böyle bir yönelime ihtiyaç duymamasından dolayı başarı motivasyonlarında kayda değer değişiklik olmadığı sonucuna ulaşılabilir. Fakat genel anlamda sporun liderlik becerilerine katkıda bulunduğu belirtilmektedir (Rothschild-Checroune vd., 2012; Cronin ve Allen, 2018; Cronin vd., 2018).

Yaşam becerileri alt boyutlarından takım çalışmasının güç gösterme ve başarılı olma güdülerini pozitif etkilediği ancak başarısızlıktan kaçınma güdüsüne etki yapmadığı saptanmıştır. Bu durum, hentbol branşının sporcular açısından takım ruhuyla hareket edildiği takdirde güç ve başarı gösterebilme motivasyonunun arttığı izlenimi edindikleri söylenebilir. Ayrıca literatürdeki çalışmalar, sporun gençlere takım çalışmasını öğretme potansiyeline sahip olduğunu vurgulamaktadır (Danish vd., 1993; Perkins, ve Noam, 2007; Holt, 2008; Cauthen, 2011; Spaaij, 2012).

Yaşam becerileri alt boyutlarından sosyal becerilerin güç gösterme güdüsünü pozitif etkilediği fakat başarılı olma ve başarısızlıktan kaçınma güdülerinde herhangi bir etki yapmadığı belirlenmiştir. Bu ifade, hentbol branşının sporcular açısından sosyal becerilere (toplumsal ilişkiler) katkısının sadece oyun içinde güçlü hissetmelerini sağlayarak başarı motivasyonlarını yükseltebildikleri düşüncesini ön plana çıkardığı şeklinde yorumlanabilir. Ek olarak yapılan çalışmalarda gençlerin sosyal beceriler kazanmasında sporun önemli bir yere sahip olduğu belirtilmektedir (Danish vd., 1993; Perkins, ve Noam, 2007; Holt, 2008; Cauthen, 2011; Spaaij, 2012).

Yaşam becerileri alt boyutlarından duygusal becerilerin güç gösterme ve başarısızlıktan kaçınma güdüsünü pozitif yönde etkilerken başarılı olma güdüsüne etki yapmadığı ortaya çıkmıştır. Bu sonuç, hentbolun sporculardaki duygularını anlayarak onları kontrol edebilme becerisini sağlayıp, müsabaka ortamına yansıtırlar ise güçlerini gösterebildikleri ve başarısızlıktan kaçınma motivasyonuna ulaştıkları söylenebilir. Ayrıca başarısızlık karşısında sabır göstermenin başarı motivasyonunu etkilediği (Youn, 2007) sonucuna varılmıştır.

Yaşam becerileri alt boyutlarından amaç belirlemenin güç gösterme, başarılı olma ve başarısızlıktan kaçınma güdülerini pozitif yönde etkilediği tespit edilmiştir. Bu durum hentbolun sporculara müsabaka ve antrenmanlarda hedef belirledikleri taktirde başarılı olabilecekleri düşüncesini uygulamalı olarak gösterdiği varsayıldığında, başarı

motivasyonlarını her yönüyle artırdığı sonucuna ulaşılabilir. Yapılan çalışmalar düzenli aktivitelere katılmanın hedefe ulaşma yeteneğini (Rothschild-Checroune vd., 2012; Cronin ve Allen, 2018; Cronin vd., 2018) geliştirirken başarı motivasyonunu da olumlu etkilediği (Youn, 2007) ifade edilmektedir.

Hentbolcuların yaşam becerilerinin başarı motivasyonlarını pozitif açıdan etkilediği saptanmıştır. Bu ifade, hentbolun sporculara sağladığı yaşam becerilerinin gelişmesi, başarı motivasyonlarını artıracak anlamı taşıyabilir. Literatür tarandığında, yaşam becerilerinin gelişiminde spora yönelik motivasyonun rolü olduğu (Hodge vd., 2016), yaşam becerileri ile motivasyonun pozitif ilişki sağladığı (Jones ve Lavalley, 2009; Sheehy ve Hodge, 2015; Inoue vd., 2015; Langan vd., 2016; Ryan, ve Deci, 2017; Nascimento-Junior vd., 2020) sonuçları ortaya çıkmaktadır.

Araştırma sonucunda, hentbol sporcularının bakış açısıyla değerlendirildiğinde, yaşam becerilerinin başarı motivasyonunu etkilediği söylenebilir. Çalışma daha detaylı incelediğinde ise hentbolcuların yaşam becerileri ve başarı motivasyon düzeyleri ortalamanın üzerinde olduğu gözlenmektedir. Zaman yönetimi alt boyutu ile güç gösterme güdüsü arasında en yüksek etkinin ortaya çıktığı görülmektedir. Araştırmamızda elde edilen sonuçların alana katkı sunması beklenmektedir.

ÖNERİLER

Bu kapsamda konuyla ilgili farklı spor branşları ve aynı yaş gruplarında benzer çalışmalar yapıp çıkan sonuçlara yönelik karşılaştırmalı değerlendirmeler yapılabilir. Bireylerin yaşam becerileri ve başarı motivasyon durumlarına istinaden araştırmacılar tarafından daha ayrıntılı bilgiler edinebilmek amacıyla karma çalışmalar (nitel-nicel) yapılması önerilebilir. Çalışmanın sonuçlarını göz önünde bulundurarak antrenörler sadece sporcunun fiziksel performansını değil, aynı zamanda psikolojik iyi oluş durumunu sağlayabilecek faktörlere odaklanabilir. Bu yaş grubunda ailenin desteği de alınarak sosyal ve duygusal becerilerin geliştirilmesi sağlanıp sporcunun elde ettiği bu gücü motivasyona dönüştürerek oyun performansını yukarılara taşıyabilir.

Etik Metni

“Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazar(lar)a aittir.” Ağrı İbrahim Çeçen üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Etik Kurulu'nun 08.11.2022 tarih ve 242 sayılı kararıyla etik yönden uygun olduğuna karar verilmiştir.

Yazar(lar)ın Katkı Oranı Beyanı: Bu çalışmada birinci yazarın katkı oranı %60, ikinci yazarın katkı oranı %40'tır.

KAYNAKÇA

- Abakay, U. & Kuru, E. (2010). Profesyonel ve amatör futbolcuların statü değişkeni açısından başarı motivasyonu farklılıkları. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4(3), 186-191.
- Açak, M. & Düz, S. (2018). Sporun yaşam becerilerine etkisi ölçeğinin Türk kültürüne uyarlanması, *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(9), 74-86. . <https://doi.org/10.29129/inujgse.360711>
- Astar, M. & Güriş, S. (2015). *Spss ile istatistik*. Der Yayınları.
- Botvin, G. J. & Griffin, K. W. (2004). Life skills training: Empirical findings and future directions. *The Journal of Primary Prevention*, 25(2), 211-232. <https://doi.org/10.1023/B:JOPP.0000042391.58573.5b>
- Cauthen, H. A. (2011). *The development of a sport-based life skills scale for youth to young adults, 11-23 years of age*. [Doctoral dissertation], University College.
- Cox, R. (1990). *Sport psychology, concepts and applications* (2. baskı). Wm C. Brown Publishers.
- Cronin, L. D. & Allen, J. (2017). Development and initial validation of the life skills scale for sport. *Psychology of Sport and Exercise*, 28, 105-119. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2016.11.001>
- Cronin, L. D. & Allen, J. (2018). Examining the relationships among the coaching climate, life skills development and well-being in sport. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 13(6), 815–827. <https://doi.org/10.1177/1747954118787949>
- Cronin, L. D., Allen, J., Mulvenna, C. & Russell, P. (2018). An investigation of the relationships between the teaching climate, students' perceived life skills development and well-being within physical education. *Phys Educ Sport Pedag*, 23(2), 181–196. <https://doi.org/10.1080/17408989.2017.1371684>
- Danish, S. J., Petitpas, A. J., & Hale, B. D. (1993). Life development intervention for athletes: Life skills through sports. *Counseling Psychologist*, 21(3), 352–385. <https://doi.org/10.1177/0011000093213002>
- Dirmen, A. (2014). *Farklı liglerde oynayan kadın futbol takımı oyuncularının başarı motivasyon düzeylerinin karşılaştırılması*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Gould, D. & Carson, S. (2010). The relationship between perceived coaching behaviours and developmental benefits of high school sports participation. *Hellenic Journal of Psychology*, 7, 298-314.
- Gümüšoğlu, Ö. & Küçük, V. (2019). Genç sporculara uygulanan yaşam becerileri eğitim programının takım sarginlığına etkisi. *Avrasya Spor Bilimleri Araştırmaları*, 4(2), 97-111. <https://doi.org/10.35333/ERISS.2019.93>
- Hair, J. F., Anderson, R. E., Tatham, R. L. & Black, W. C. (1995). *Multivariate Data Analysis: With Readings* (4.Baskı). Englewood Cliffs, N.J: Prentice-Hall.
- Hodge, K. & Danish, S. J. (1999). Promoting life skills for adolescent males through sport. A. Horne ve M. Kiselica (Ed.), *Handbook of counseling boys and adolescent males* (pp.55-71). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Hodge, K., Danish, S., Forneris, T., & Miles, A. (2016). Positive youth development through sport, N.L. Holt (Ed), *Life skills and basic psychological needs*. (s.45–56) içinde. Routledge
- Holt, N. L. (2008). Positive youth development through sport. *Introduction: positive youth development through sport* (1.Baskı). Routledge.

- Inoue, Y., Wegner, C. E., Jordan, J. S., & Funk, D. C. (2015). Relationships between self-determined motivation and developmental outcomes in sport-based positive youth development. *Journal of Applied Sport Psychology, 27*(4), 371–383. <https://doi:10.1080/10413200.2015.1010662>
- Jones, M. I., Dunn, J. G. H., Holt, N. L., Sullivan, P. J., & Bloom, G. A. (2011). Exploring the '5Cs' of positive youth development in sport. *Journal of Sport Behavior, 34*(3), 250-267.
- Jones, M. I., & Lavallee, D. (2009). Exploring the life skills needs of British adolescent athletes. *Psychology of Sport and Exercise, 10*(1), 159–167.
- Kahn, J. D. (2006). factor analysis in counseling psychology research, training, and practice: Principles, advances, and applications. *The Counseling Psychologist, 34*(5), 684-718. <https://doi:10.1177/0011000006286347>
- Kaplan, D. W. (2008). *Structural equation modeling: foundations and extensions* (2. baskı.). SAGE Publications, Inc.
- Kolburan, G. & Tosun, Ü. (2011). *İlköğretim 2. kademe öğrencileri arasında yaşam becerileri eğitimi yoluyla 1. kademede edinilmiş değerleri pekiştiren gelişimsel bir model önerisi*. İstanbul Aydın Üniversitesi Kurumsal Arşivi, 1-10.
- Langan, E., Hodge, K., McGowan, S., Carney, S., Saunders, V., & Lonsdale, C. (2016). The influence of controlled motivation alongside autonomous motivation: Maladaptive, buffering, or additive effects? *International Journal of Sport and Exercise Psychology, 14*(1), 57–71. <https://doi:10.1080/1612197X.2015.1016084>
- Larson, R. W. (2000). Toward a psychology of positive youth development. *American psychologist, 55*(1), 170.
- Lawrence, A. P. (1996). *The science of personality*. John Willey & Sons.
- Nascimento-Junior, J. R. A. Fortes, L. S., Freire, G. L. M., Oliveira, D. V., Fiorese, L., & Cronin, L. D. (2020). Cross-cultural adaptation and psychometric properties of the portuguese version of the life skills scale for sport, *Measurement in Physical Education and Exercise Science, 24*(1), 11-24. <https://doi/10.1080/1091367X.2019.1647208>
- Perkins D. F., & Noam G. G. (2007) Characteristics of sports-based youth development programs. *New Directions for Youth Development, 115*, 75-84. <https://doi.org/10.1002/yd.224>
- Rothschild-Checroune, E., Gravelle, F., Dawson, D. & Karlis, G. (2012). Balancing academic and athletic time management: A qualitative exploration of first year student athletes university football experiences. *Society and Leisure, 35*(2), 243-261. <https://doi.org/10.1080/07053436.2012.10707843>
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2017). *Self-determination theory: Basic psychological needs in motivation, development, and wellness*. Guilford Publications.
- Sarı, H.G. & Bozdağ, B. (2021). Lise öğrencilerinin çoklu zekâ alanları ve sporda yaşam becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi, 4*(1), 131-144. <https://doi.org/10.38021/asbid904800>
- Schumacker, R. E. & Lomax, R. G. (2010). *A beginner's guide to structural equation modeling* (3.baskı.). Routledge.
- Sheehy, T., & Hodge, K. (2015). Motivation and morality in master's athletes: A self-determination theory perspective. *International Journal of Sport and Exercise Psychology, 13*(3), 273–285. <https://doi.org/10.1080/1612197X.2014.956326>
-

- Spaaij, R. (2012). Building social and cultural capital among young people in disadvantaged communities: Lessons from a Brazilian sport-based intervention program. *Sport, Education and Society*, 17(1), 77–95. <https://doi.org/10.1080/13573322.2011.607913>
- Steptoe, A., & Wardle, J. (2017). Life skills, wealth, health, and wellbeing in later life. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 114(17), 4354–4359. <https://doi.org/10.1073/pnas.1616011114>
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2001). *Using multivariate statistics* (4. baskı). Allyn and Bacon.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6. baskı.). Allyn and Bacon.
- Tiryaki, Ş. & Gödelek, E. (1997). *Spora özgü başarı motivasyonu ölçeğinin Türk sporcuları için uyarlanması çalışması*. I. Uluslararası Spor Psikolojisi Sempozyumu Bildiri Kitapçığı, Bağırhan Yayınevi.
- Willis, J. D. (1982). Three scales to measure competition-related motives in sports. *Journal of Sport Psychology*, 4(4), 338-353. <https://doi.org/10.1123/jsp.4.4.338>
- Youn, D. H. (2007). The effects on job attitude of perception of justice in the HRM system. *Japanese Journal of Administrative Science*, 20(2), 185-201. <https://doi.org/10.5651/jaas.20.185>